

LBRIS

We know
books

RACHEL KUSHNER

Aruncătorii de flăcări

Traducere din limba engleză de
Deniz Otay

ENDORFICTION

VELANT
CĂRȚI ÎNSEMNATE.

Cuprins

1. L-a omorât cu un far de motocicletă (cu ce avea în mână)	11
2. America spirituală	14
3. Bătuse cale lungă până la momentul acela de violență subită,	56
4. Spații goale	71
5. Valera este mort,	110
6. Mirajul vieții	121
7. Micuța sclavă	154
8. Lumini	162
9. Era lapte,	183
10. Chipuri	194
11. Cum eram	265
12. Normele Manechinelor Sears	280
13. La fel de bine puteai citi viitorul și-n tremuratul frunzelor,	303
14. Legile violenței	310
15. Marșul asupra Romei	374
16. Prostituate și copii	413

17. În funcție de starea mea de spirit:
 Viața lui Ronnie Fontaine 481
18. Dincolo de ușa verde 483
19. Ziua în care a fost întemeiată Roma,
 21 aprilie, 497
20. Viteza ei 525

1. L-a omorât cu un far de motocicletă (cu ce avea în mână)

Valera rămăsese în urma detașamentului său, iar acum tăia firele de la farul unui alt motociclist. Copertini, motociclistul, era mort. În mod straniu, Valera nu simțea pic de tristețe, deși Copertini îi fusese camarad de arme; unul alături de care Valera rulase pe Via del Corso, sub lumina albă a neanelor, cu mult înainte să se înroleze amândoi în batalionul de motocicliști, în 1917.

Copertini râsese când Valera se prăbușise pe liniile de tramvai de pe Via del Corso, care, într-o noapte cețoasă, puteau fi extrem de alunecoase.

Copertini se considera un motociclist mai bun decât Valera, însă el a fost cel care, înaintând cu viteză prea mare printr-o pădure deasă, s-a izbit cu capul de un copac. Cadrul motocicletei a fost făcut praf, dar becul de far a rămas cu filamentul intact, luminând acum slab un petic de iarbă uscată și murdară. Motocicleta lui Copertini era un model diferit de cea a lui Valera, dar pentru faruri foloseau același tip de bec.

Valera avea nevoie de o rezervă, așa că i-ar fi fost de folos becul lui Copertini.

A auzit foșnetul vag al unui aruncător de flăcări și ecoul sporadic al bombardamentelor. Bătălia se purta de cealaltă parte a unei văi adânci, în apropiere de râul Isonzo. Locul în care se afla el acum era liniștit și pustiu; nu se auzea decât clinchetul metalic al frunzelor mișcate de adierea vântului.

Își parcase motocicletă, își lăsase pușca, un Carcano, în portbagaj, iar acum forța farul, învârtind de el în încercarea de a-l scoate din suport. Farul opunea rezistență. Valera trăgea de firele în care era prins când, de după un rând de plopi, a apărut un bărbat; un neamț, nu încăpea îndoială, în uniformă sa cu verde și galben, fără cască, precum un jucător de rugby aruncat în luptă.

Valera a reușit să smulgă carcasa grea de alamă și i-a tras una soldatului. Neamțul a căzut la pământ. Valera s-a rostogolit după el. Neamțul s-a târât în genunchi, încercând să apuce farul — care era de mărimea unei mingi de rugby, doar că mai greu — de mănunchiul de fire smulse care atârnavă din el ca un nerv optic secționat. Valera încerca să reintre în posesia farului. A apucat să-l lovească de două ori cu piciorul, aruncându-l înapoi pe jos, dar neamțul a reușit cumva să-l păstreze. Valera l-a țintuit la pământ, i-a tras un genunchi în față și i-a îndepărtat cu forța degetele încleștate pe far. Aici nu exista, la urma urmei, nicio sancțiune pentru fault; nimeni care să îi dea un cartonaș roșu în pădurea scufundată în tăcere. Detașamentul lui se afla la kilometri distanță, iar neamțul ăsta era, de asemenea, separat de detașamentul său; rătăcit printre plopi.

Neamțul s-a ridicat și a încercat să îi tragă una în umăr.

Valera l-a lovit cu farul drept în cap.

2. America spirituală

M-am adăpostit de soare și mi-am desfăcut curea-ua de sub bărbie. Transpirația mi se acumula pe claviculă, prelingându-se pe spate și mai jos, în lenjeria sintetică, apoi pe picioare, în echipamentul moto din piele. Mi-am dat jos casca și geaca greoaie din piele, le-am lăsat pe jos și mi-am deschis fermoarele de aerisire ale pantalonilor.

Am rămas o vreme urmărind mișcarea lentă a norilor — mase uriașe cu aspect pufos retezate în partea inferioară — care arătau ca și cum s-ar fi topit pe un grătar încins.

Gonind pe autostradă cu 160 de kilometri pe oră, nu avusesem de ales decât să fac abstracție de unele lucruri, ca de pildă de efectul vântului asupra norilor. Nu mă grăbea nimic, nu eram presată de timp. Însă viteza nu are mereu de-a face cu timpul. În ziua aceea, când plecasem din Reno pe o motocicletă Valera, viteza ținea de faptul că voiam să înaintez pe harta Nevadei, pe care o țineam lipită de rezervor în timp ce traversam efectiv statul acela, trecând de estul familiar al orașului Reno, pe lângă bordeluri și cimitire de mașini, prin norul de fum de la uzina electrică și

pe lângă încrengătura ei de bobine, arcuri și garduri, pe lângă câte un tren de marfă și apa șerpuitoare și mică, de vară, a râului Truckee. Până în Fernley m-au însoțit calea ferată și râul, după care ambele și-au continuat drumul spre nord.

Începând de acolo, peisajul devenea lipsit de culoare și de specificitate, păstrându-și doar tufișurile de salvie presărate de o parte și de alta a autostrăzii infinit monotone. Am mărit viteza. Accelerând, mă simțeam din ce în ce mai conectată cu harta. Îmi arăta că, la nouăzeci de kilometri după Fernley, urma să ajung în Lovelock, așa că, după ce mă îndepărtasem deja cu nouăzeci de kilometri de Fernley, am ajuns în Lovelock. Am traversat harta din punct în punct. Winnemucca. Valmy. Carlin. Elko. Wells. Trăiam senzația că fac parte dintr-o misiune, chiar și în timp ce mă odihneam sub copertina unei parcări; cu transpirația scurgându-mi-se pe tâmpile; cu o briză necunoscută, uscată și caldă, care îmi zvânta maioul umed. Încă cinci minute, mi-am spus. Cinci minute. Dacă mai zăboveam, realitatea risca să divagheze de la hartă.

Mai în față, pe autostradă, a apărut un panou pe care scria *Schaefer*¹. *Nu te poți opri la una singură*. Pe creanga unei tufe de oțetar, sub stâlpii înalți de susținere a panoului, s-a așezat o pasăre; avea penajul de un albastru atât de uniform, de parcă ar fi fost vopsită în fabrică. M-am gândit la Pat Nixon, la ochii ei întunecați și strălucitori, la ținutele ei de ceremonie, călcate și apretate; la părul ei vopsit în nuanța whisky-ului, curgând într-un onduleu unic, țeapăn.

¹ Bere americană produsă pentru prima dată în New York de către compania F&M Schaefer (*n.t.*).

Pasărea a avut o tentativă de ciripit — un sunet rățâcit la amiază în infinita întindere cu rampe de irigație ce se zăreau de cealaltă parte a autostrăzii. Pat Nixon era din Nevada, la fel ca mine și ca pasărea aceea fără cusur, simbolul oficial al statului, albastră ca albastrul cerului. Bețivanca dură de la salonul de înfrumusețare ajunsă prima-doamnă. Iar acum era foarte posibil să-i ia locul Rosalynn Carter, cu vocea ei cristalină, cu fața plină și prietenoasă, radiind de generozitate. În mine, Pat fusese cea care mișcase ceva. Aceia care sunt mai greu de iubit sunt o provocare, iar provocarea îi face mai ușor de iubit. Cei care caută o iubire facilă nu își doresc cu adevărat iubirea.

Mi-am plătit benzina. Pe fundal, îi auzeam, din sala de jocuri, pe niște tipi care se distrau jucând *Night Driver*, un joc video. Așezați în carlingi joase din sticlă turnată, strălucitoare, trăgeau într-o parte și-n alta de volan, cu mâinile încleștate, încercând să evite parapetul reflectorizant care mărginea drumul. Carlingile se zgâlțâiau și se legănau la încercările tipilor de a ține drumul drept, pentru a evita catastrofa. Când avea loc câte o ciocnire și erau cuprinși de flăcările jocului, înjurau și loveau cu palma în volan. Văzusem deja acest scenariu în mai multe locuri în care oprisem. Așa își petreceau bărbații pauzele de odihnă de la condus. Mai târziu, i-am povestit despre asta lui Ronnie Fontaine. Mi se părea genul de lucru pe care l-ar fi găsit amuzant, dar n-a râs.

— Mda, înțeleg. Cam așa stă treaba cu libertatea, mi-a răspuns în schimb.

— Așa cum?

— Nimeni nu și-o dorește, de fapt.

Unchiul meu, Bobby, care-și câștigase pâinea muncind ca șofer pe mașina de gunoi, și-a petrecut

ultimele clipe într-un spital, smucind din picior să dea drumul ambreiajului; deși immobilizat, corpul lui încă se încăpățâna să conducă mașina de gunoi, băgând în viteză și schimbând-o, în timp ce gonea, de fapt, cu viteză spre moarte, pe un pat de spital.

— A murit la datorie, spuneau cu indiferență cei doi fii ai lui.

Bobby fusese prea rău pentru ca ei să-l poată iubi. Scott și Andy trebuiau să-i ungă cu ulei camioneta în fiecare duminică, iar acum, că Bobby era mort, își petreceau duminicile ocupându-se de propriile camioane. Bobby a fost fratele mamei mele. În copilărie, am locuit cu toții împreună. Mama lucra ture de noapte, așa că Bobby era tot ce aveam drept părinte. Când își termina tura cu mașina de gunoi, se așeza, din motive pe care nu mi le pot explica, dezbrăcat la televizor și ne puneă să schimbăm canalele, ca să nu trebuiască să se mai ridice. El își făcea o friptură babană, iar nouă ne dădea tăiței instant. Uneori, ne lua cu el la vreun cazinou, ne dădea petarde și ne lăsa în parcare. Sau juca jocul lașului² cu celelalte mașini de pe I-80, în timp ce eu, Scott și Andy stăteam pe bancheta din spate, cu mâinile la ochi de teamă. Mă trag din oameni cărora le lipseau prudența și afecțiunea. Sandro folosea adesea acest lucru împotriva mea. Se purta de parcă aș fi apărut în viața lui ca să-l torturez, când lucrurile stăteau, de fapt, fix invers. Se prefăcea îndrăgostit nebunește de mine, însă eu eram cea îndrăgostită. Puterea o deținea Sandro. Era cu paisprezece ani mai în vârstă decât mine și era un artist consacrat,

² Joc în care doi jucători își conduc mașinile în viteză, unul către celălalt, iar primul care deviază de la traiectoria inițială, cea care duce la coliziune, este „lașul” (*n.t.*).

înalt și atrăgător în hainele și în bocancii lui de lucru, același gen de haine pe care le purtau Bobby, Scott și Andy, dar în cazul lui Sandro, genul acela de ținută contura o alură complet diferită: cea de moștenitor înstărit al unei familii, un tip care știa să folosească o bormașină sau un burghiu, cineva care nu depindea de bani, care uneori se îmbrăca precum un muncitor sau un cerșetor, dar care mereu emana o anumită eleganță când purta hainele alea; o persoană care nicio dată nu s-ar fi simțit stânjenită în vreo situație întrebându-se dacă-i e sau nu locul acolo (simplul fapt de a-și fi pus problema ar fi fost o dovadă că nu).

La el acasă, deasupra biroului, Sandro avea o fotografie cu el și cu Morton Feldman stând pe o canapea; Feldman își purta ochelarii cu lentile cât fundurile de borcan, iar Sandro avea un aer relaxat și distant, ținând ridicată o pușcă încărcată, cu țeava atât de lungă, încât împărțea pe diagonală fotografia, ca un braț al literei X. Fotografia era alb-negru, dar chiar și așa, îți puteai da seama că ochii lui Sandro erau de un albastru-alburiu, ca ai unui lup, conferindu-i o intensitate șireată, glacială. Fotografia fusese făcută în Rhinebeck, unde aveau o casă prietenii lui, Gloria și Stanley Kastle. Îl lăsaseră pe Sandro să tragă cu arma pe proprietatea lor, cu tot felul de pistoale și puști din colecția lui personală, dintre care unele fabricate chiar de către familia sa, înainte să se retragă din afacerea cu armele de foc. Preferatele lui Sandro erau puștile; dacă vrei să ucizi pe cineva, o pușcă e ceea ce îți trebuie, spunea el. Era felul lui tăios de a face cunoscut, cu accentul său vag italian, faptul că ar fi fost în stare săucidă dacă ar fi fost nevoit să o facă.

Lucru care le întărâta pe femei. Îi făceau avansuri chiar sub nasul meu; Helen Hellenberger, de pildă, o

grecoaică cu o înfățișare gravă, dar frumoasă, care deținea o galerie de artă și care se aranja de parcă timpul s-ar fi oprit în anul 1962 — rochie neagră, părul prins. Ne-am întâlnit cu ea pe Spring Street, chiar înainte de plecarea mea către Reno, de unde urma să iau Moto Valera cu care să fac drumul ăsta. În rochia ei neagră, mulată, cu balerinii din piele, ținându-și poșeta ca pe o trusă de scule, Helen Hellenberger a spus că murea de nerăbdare să vadă atelierul lui Sandro. Oare chiar trebuia să se roage de el? L-a luat de braț, părând că nu intenționa să îi dea drumul până nu accepta. Pe Sandro îl reprezenta galeria Erwin Frame. Helen Hellenberger îl voia pentru galeria ei. Sandro a încercat să schimbe cursul discuției prezentându-mă pe mine — nu ca pe iubita lui, ci ca pe „o tânără artistă, proaspăt absolventă”, ca și cum i-ar fi spus că nu era disponibil și-i oferea o altă variantă. Ofertă de care ea a profitat ca să insiste și mai mult în a-l convinge să-i viziteze atelierul.

— Absolventă... unde? m-a întrebat.

— La UNR, i-am răspuns, știind că acele inițiale nu aveau să îi spună nimic.

— E influențată de *land art*, are niște idei extraordinare, a spus Sandro. A făcut un film superb despre Reno.

Helen Hellenberg îi reprezenta pe cei mai cunoscuți artiști din mișcarea *land art*, toți valoroși, în floarea carierei, motiv pentru care m-am simțit deosebit de stânjenită că Sandro insistase ca ea să știe mai multe despre mine și despre munca mea. Nu eram pregătită să expun cu Helen Hellenberger, iar faptul că Sandro pretindea contrariul îmi jignește inteligența, fără ca el să urmărească asta în mod voit. Se prea poate să fi știut, însă, și să fi găsit un amuzament pervers în a mă oferi în locul său.

— Ah! Deci unde spuneai că...

Acum mima un soi de minimă politețe de formă, doar pentru a-l mulțumi pe el.

— Nevada, i-am răspuns.

— Ei bine, înseamnă că de acum vei învăța cu siguranță totul despre artă, a spus, zâmbindu-i lui Sandro, ca și cum i-ar fi comunicat un secret doar al lor. Din moment ce ești cu Sandro Valera. Ce mentor pentru cineva abia venit din... Idaho?

— Din Reno, a corectat-o Sandro. Chiar acum urmează să plece într-acolo pentru o lucrare. Să traseze o linie peste deșertul de sare. Va fi nemaipomenită! Și subtilă! Are idei deosebit de subtile în privința liniilor și a desenului.

A încercat să-și treacă un braț pe după umerii mei, dar m-am ferit. Știam ce reprezentam în ochii acelei femei frumoase care, după spusele lui Ronnie Fontaine, se culcase cu jumătate dintre clienții ei, el însuși fiindu-i client: un obstacol minor în campania pe care o desfășura ca să-l reprezinte pe Sandro.

— Așa deci, pleci în Vest? m-a întrebat ea înainte să ne despărțim, după care mi-a cerut mai multe detalii despre plecare, cu un interes care nu părea autentic.

Abia mult mai târziu, gândindu-mă din nou la momentul acela, l-am analizat cu atenție. *Pleci din oraș?* Reno, Idaho. Oriunde, departe de aici.

În timp ce mă pregăteam de plecare, Sandro a început să se comporte de parcă urma să nu mă mai întorc; de parcă îl abandonam, lăsându-l pradă singurătății și plictiselii — penitență pe care el se resemna să o îndure. Se lamenta, dându-și ochii peste cap, pentru întâlnirea pe care Helen Hellenberger o obținuse cu forța de la el: